

Začína sa ďalšie obdobie roka – jar. Toto jarné obdobie je úzko späté s veľkonočnými sviatkami a so zvykmi Veľkej noci. Staré zvyky sa pomaly vytrácajú, ale v našich srdciach ostáva kresťanský odkaz Veľkej noci. Ten pravý odkaz by sme mali zachovávať v našich srdciach nielen počas tohto obdobia, ale aj počas celého roka.

Dúfam, že sme pre Vás pripravili príjemné čítanie. V novom spravodaji nájdete uznesenia OZ, výsledky volieb do NR SR v našej obci i celkovo v krajine. Prinášame aj program sv. omši počas veľkonočných sviatkov. V rubrike známe osobnosti obce sa tentokrát dočítate o našom starostovi Vladimírovi Fabianovi. Dočítate sa ale aj o športových výsledkoch futbalistov a výsledkoch stolnotenisevého turnaja. Musím sa Vám ešte ospravedlniť, že v poslednom čísle mali byť uvedené Hnilčicke anály 6 Mariána Jančuru a príspevok Lukáša Pateru. Tieto články už do posledného spravodaja nevošli a po konsolidácii článkov už nebol čas a priestor na zmenu v obsahu, preto ich prinášame teraz.

Zaujímavé čítanie a príjemné prežitie veľkonočných sviatkov želá tím obecného spravodaja!

František Murgáč

Vážení spoluobčania!

Výsledky marcových parlamentných volieb priniesli prekvapenie. Je tu niekoľko nových politických strán v parlamente, s ktorými sa nerátalo. Voliči rozhodli tak, že vznikla komplikovaná situácia, ktorú nebude ľahké prekonať, hoci to bude nevyhnutné. Zvolení predstavitelia si s touto situáciou budú musieť poradiť.

Dúfam, že všetky politické strany sú si vedomé toho, čo im odkázali voliči, ktorí už nejaký čas a vo viacerých voľbách po sebe odkazujú, že potrebujeme u nás zvýšiť dôveru občanov v štát. Myslím si, že tentoraz to voliči odkázali tak nahlas a tak zreteľne, že sa to nedá nepočuť.

Nemyslím, že u nás sú ohrozené hodnoty, o ktorých politici radi hovoria. Ľudia však dali najavo, že očakávajú, že tieto hodnoty priniesú konkrétne výsledky pre ich každodenný život.

To, čo potrebujeme, je vláda, parlament, ale aj opozícia, ktoré musia presvedčiť ľudí, že nemusia chodiť k voľbám čoraz viac iba protestovať.

Verím, že nová vláda a parlament priniesú aj mnohé opatrenia, ktoré posilnia silne finančne podhodnotenú miestnu samosprávu, aby mohli dôstojne poskytovať kvalitné služby pre život svojich občanov.

Vladimír Fabian, starosta obce

Uznesenia obecného zastupiteľstva konaného 22. 1. 2016

Uznesenie č. 1-22/1-2016

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z VIII. zasadnutia OZ, konaného 11. 12. 2015.

Uznesenie č. 2-22/1-2016

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie informáciu o podaných a pripravovaných projektoch :

– Environmentálny fond:

a) výmena zdrojov tepla a pridružených rozvodov tepla – UK + elektroinštalácia,

b) fotovoltanická elektrárňa,

– Program rozvoja vidieka 2015-2020 – možnosti.

Uznesenie č. 3-22/1-2016

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie úlohy obce spojené s prípravou a vykonaním volieb do NR SR 2016, ktoré sa budú konať dňa 5. 3. 2016.

Uznesenie č. 4-22/1-2016

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie vykonávania menších obecných služieb od 1. 2. 2016 – 30. 6. 2016 (bez refundácie).

Uznesenie č. 5-22/1-2016

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie umiestnenie p. Štefana Repaského do domova dôchodcov v Trebišove a vystavené náklady za prepravu, resp. ubytovanie dať k náhrade deťom.

Uznesenie č. 6-22/1-2016

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie stretnutie s podpredsedom vlády a ministrom vnútra SR Róbertom Kaliňákom, ktoré sa uskutoční dňa 23. 1. 2016 pri príležitosti odovzdávania nového požiarného auta s príslušenstvom.

Uznesenie č. 7-22/1-2016

Obecné zastupiteľstvo ukladá vymyslieť, resp. po porade s p. Turčanom pripraviť vianočnú výzdobu v obci na budúce Vianoce.

Plán zasadnutí obecného zast. v Hnilčíku na rok 2016:

1.	zasadnutie	22. 1. 2016	piatok	17:00
2.	zasadnutie	15. 4. 2016	piatok	17:00
3.	zasadnutie	8. 7. 2016	piatok	17:00
4.	zasadnutie	30. 9. 2016	piatok	17:00
5.	zasadnutie	9. 12. 2016	piatok	17:00

V prípade potreby budú zvolané ďalšie riadne zasadnutia OZ. Miestom zasadnutia OZ je zasadačka v budove Obecného úradu v Hnilčíku.

.....

Nezabudnite: aj my na Hnilčíku si budeme meniť čas v noci zo soboty na Veľkonočnú nedeľu – o 2:00 posunieme čas na 3:00 – a budeme tak spať o hodinu kratšie!

Veľká noc – najvýznamnejší kresťanský sviatok

Veľká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka, počas ktorého si kresťania pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista. Veľká noc nadväzuje na židovské veľkonočné sviatky – paschu, ktoré sa slávili od 14. do 21. dňa v mesiaci nisan (naš marec až apríl) na pamiatku oslobodenia Izraelského národa z egyptského otroctva.

Vo Veľkom týždni Rímskokatolícka cirkev slávi tajomstvá spásy, ktoré uskutočnil Kristus v posledných dňoch svojho života. Veľký týždeň sa začína Kvetnou nedeľou, čiže Nedeľou utrpenia Pána, v ktorej sa spája predzvesť kráľovského triumfu Ježiša Krista so zvesťou o jeho umučení. Večernou omšou na pamiatku Pánovej večere sa začína Veľkonočné trojdnie, ktoré pokračuje cez Veľký piatok utrpenia a smrti Pána a cez Bielu sobotu (Ježiša uloženého v hrobe) a vrcholí Veľkonočnou vigíliou a uzatvára sa večerami Nedele Pánovho zmŕtvychvstania.

Veľkonočné obdobie – obdobie veľkonočnej slávnosti – trvá 50 dní. Začína sa na Bielu sobotu večer a končí sa večer na sviatok Zoslania Ducha Svätého (Turíce), ktorý sa tento rok slávi 15. mája. Toto obdobie sa slávi v radosť a plesaní ako jeden sviatočný deň, ba ako jedna „veľká nedeľa“. Predovšetkým v týchto dňoch sa spieva radostné Aleluja.

Sväté omše a obrady počas Veľkonočného trojdnia vo farskom kostole:

<i>Zelený štvrtok</i>	16.00 – sv. omša
<i>Veľký piatok</i>	prísny pôst a zdržiavanie sa mäsitého pokrmu; ak je to možné, dodržať pôst až do veľkonočnej vigílie 15.00 – krížová cesta po krížovej ceste obrady Veľkého piatku
<i>Biela sobota</i>	celodenná poklona 18.00 – veľkonočná vigília – počas obrádov si obnovíme krstné sľuby, preto je potrebné si priniesť sviece
<i>Veľkonočná nedeľa</i>	8.00 – sv. omša v Jerohute 9.15 – sv. omša vo farskom kostole 11.00 – sv. omša na Bindte
<i>Veľkonočný pondelok</i>	– sv. omše budú ako vo Veľkonočnú nedeľu.

František Murgáč

Výsledky volieb do Národnej rady Slovenskej republiky

5. marca 2016 sa uskutočnili parlamentné voľby, ktoré vyhral SMER – sociálna demokracia pod vedením premiéra Róberta Fica. V porovnaní s voľbami v roku 2012 ale však výrazne stratili a prišli o doterajšiu väčšinu. Do parlamentu sa dostalo osem strán, vrátane krajne pravicovej strany Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko, ktorá sa stala jedným z prekvapení volieb.

SMER SD získal 28,28 %. Prekvapivo na druhom mieste so ziskom 12,1 % skončila liberálna strana Sloboda a Solidarita (SAS), nasledovaná stranou OĽANO – NOVA s podporou 11 %. Obe strany odmietli spoluprácu so SME-ROM – SD. Na štvrtom mieste skončila predtým neparlamentná Slovenská národná strana (SNS) – 8,64 %. Prekvapením volieb je úspech neparlamentnej LS NS pravicového radikála Mariána Kotlebu (8 %), ktorý bol v roku 2013 v priamych voľbách zvolený za predsedu Banskobystrického kraja. Do parlamentu sa dostala aj ďalšia predtým neparlamentná strana, Sme rodina – Boris Kollár a strany Most – Híd a Sieť. Tesne pod hranicou zvoliteľnosti (5 %) nečakane skončilo Kresťanskodemokratické hnutie (KDH). Volebná účasť dosiahla 59,82 %. Bola tak najväčšia od roku 2002.

Na prerozdelení vládnych postov sa dohodla štvorica strán: SMER, SNS, Most – Híd a Sieť, ktoré chcú takto vytvoriť vládnu koalíciu.

Rozdelenie ministerstiev: Ministerstvo vnútra – SMER, Ministerstvo financií – SMER, Ministerstvo zahraničných vecí – SMER, Ministerstvo hospodárstva – SMER, Ministerstvo kultúry – SMER, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny – SMER, Ministerstvo zdravotníctva – SMER, Ministerstvo pôdohospodárstva – SNS, Ministerstvo obrany – SNS, Ministerstvo školstva – SNS, Ministerstvo spravodlivosti – Most – Híd, Ministerstvo životného prostredia – Most – Híd, Ministerstvo dopravy – Sieť.

V našej obci Hnilčík sa volilo v dvoch okrskoch. Volebná účasť predstavovala 62,42 % a výsledky boli porovnateľné s celoplošnými výsledkami.

číslo okrsku	1	2	spolu
Počet voličov zapísaných v zozname voličov vo volebnom okrsku	220	275	495
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní	139	170	309
Počet voličov, ktorí zaslali návratnú obálku z cudziny	2	2	4
Počet voličov, ktorí odovzdali obálku podľa § 24	137	168	305
Počet platných odovzdaných hlasov	138	168	306
Volebná účasť	63,18 %	61,82 %	62,42 %

Počet platných hlasov odovzdaných pre každú politickú stranu, politické hnutie alebo koalíciu:

Názov strany	1	2	spolu	%
SMER – sociálna demokracia	43	41	84	27,5 %
Sloboda a Solidarita	15	33	48	15,7 %
Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko	18	24	42	13,7 %
Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti (OĽANO – NOVA)	13	18	31	10,1 %
Slovenská národná strana	9	17	26	8,5 %
Kresťanskodemokratické hnutie	8	8	16	5,2 %
SIETĽ	6	7	13	4,2 %
SME RODINA – Boris Kollár	6	3	9	2,9 %
MOST – HÍD	2	6	8	2,6 %
Strana TIP	4	2	6	2,0 %
Komunistická strana Slovenska	4	2	6	2,0 %
PRIAMA DEMOKRACIA	3	2	5	1,6 %
Strana zelených Slovenska	3	1	4	1,3 %
Strana moderného Slovenska (SMS)	2	0	2	0,7 %
Slovenská občianska koalícia	0	2	2	0,7 %
Demokrati Slovenska – Ľudo Kaník	0	1	1	0,3 %
ŠANCA	0	1	1	0,3 %
Maďarská kresťanskodemokratická aliancia – Magyar Kereszténydemokrata Szövetség	1	0	1	0,3 %
VZDOR – strana práce	1	0	1	0,3 %
KOALÍCIA SPOLOČNE ZA SLOVENSKO	0	0	0	0,0 %
Odvaha – Veľká národná a pruská koalícia	0	0	0	0,0 %
Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana	0	0	0	0,0 %
Strana maďarskej komunity – Magyar Kozosság Pártja	0	0	0	0,0 %

František Murgáč

Banský skanzen v Hnilčíku – novinky a perspektívy

Banský skanzen v Hnilčíku skončil druhú sezónu svojej činnosti a štartuje tretiu. Dúfajme že ešte úspešnejšiu, ako bola tá predošlá. V nej sme zaznamenali 684 návštevníkov, a to nielen zo spišského regiónu, ale aj z iných častí Slovenska, z Českej republiky i zo zahraničia (z Nemecka, USA, Brazílie...). Banský skanzen zriadila obec Hnilčík v partnerstve s Občianskym združením Hnilčík pre prítomnosť, pre budúcnosť, ktoré sa snaží zabezpečiť sprievodcovskú službu, ale aj odbornú činnosť v múzeu – výskum dejín, získavanie historicky cenných predmetov a ich spracovanie. Banský skanzen sa bude ďalej zveľaďovať a dopĺňať. Všetko je organizované na dobrovoľníckej báze, na úkor voľného času členov združenia a bez nárokov na odmenu, ak odmenou pre občianskych aktivistov nie sú pochvalné reakcie spokojných návštevníkov.

V roku 2015 sme prestavali a doplnili vnútorné priestory múzejnej expozície. Obec získala darom od Múzea Spiša Spišská Nová Ves vyradené regály. Po ich namontovaní sme prebudovali zbierkové expozície, doplnili o nové informačné panely a zrenovovali drevenú dlážku, ktorej sa nik nevenoval vyše 80 rokov. Od osláv 700. výročia najstaršej zachovalej písomnej zmienky o Hnilčíku sa zásadným spôsobom zmenila aj stála galéria fotografií baní od Miloša Greisela, ktorá je umiestnená na schodisku. Múzeum „sa nastahovalo“ aj do priestorov chodby, kde vznikli nové expozície remeselných nástrojov a výrobkov. V prestavbe pokračujeme aj teraz, v zimnom období, kedy je v pláne prebudovať etnografickú časť a vybaviť ju informačnými panelmi. Vzniknú nové expozície včelárstva a uhliarstva. Potešujúca je správa, že budova múzejnej expozície a zároveň materskej školy dostane novú strechu, ak sa podarí presadiť žiadosť o pridelenie peňazí z eurofondov.

Múzeum vzniklo aj vďaka ochote niektorých občanov obce Hnilčík darovať do múzejnej zbierky staré predmety, používané našimi pradedami a prababičkami v domácnosti, pri výrobe stravy, textilu, predmetov dennej potreby a pri remeselnej činnosti. Múzeum je aj ich dielom a patrí im za to vďaka. Pri sprevádzaní cudzích návštevníkov múzea vždy zdôrazňujeme túto skutočnosť.

Milí občania Hnilčíka, radi vás privítame v našom Banskom skanzene. Ak máte voľný čas, alebo vám príde návšteva, ktorej chcete ukázať Hnilčík, prídte počas otváracích hodín v lete, alebo po dohovore na t.č. 0903 243 349 kedykoľvek v letnom i zimnom období.

Čo môžete vidieť? Už spomínanú múzejnú expozíciu na poschodí drevenej budovy bývalej školy, dnes materskej školy, pri budove obecného úradu, pričom vchod je zozadu.

Expozícia sa delí na dejiny Hnilčíka, prezentáciu významných osobností, živú a neživú prírodu, expozíciu dejín baníctva, expozíciu etnografie a ľudových remesiel a na galériu fotografií Miloša Greisela. Súčasťou skanzenu je štôlna Ľudmila na konci osady Roztoky, ako aj náučné chodníky v Roztokách, v Bindte a pozdĺž hlavného hnilčického údolia. Venovať sa vám bude sprievodca, ktorý vás všade zavedie a poskytne vám odborný výklad.

Marián Jančura

Osobnosti našej obce

Vladimír FABIAN

Náš starosta sa narodil 12. júna 1948. K diani v obci mal blízko už od malička. Jeho otec, Ondrej Fabian, bol obecný kronikár a banský technik. V roku 1964 začal študovať na Strednej priemyselnej škole geologickej a baníckej v Spišskej Novej Vsi, odbor geológia a projektovanie geologických prác. Pracovné skúsenosti začal naberať od roku 1969, kedy začal pracovať v Geologickom ústave Dionýza Štúra v Bratislave ako samostatný kolektor. Išlo hlavne o práce v teréne, geologickú dokumentáciu a vyhodnotenie vrtných prác. Od roku 1972 pracoval v Geologickom prieskume v Spišskej Novej Vsi ako samostatný geológ (projektovanie geologických prác v Rudňanoch, Hnilci, na Poráči a Gréti). Od roku 1992 sa začala písať u Vladimíra Fabiana nová kapitola – prvýkrát si ho zvolili občania Hnilčíka za svojho starostu. Túto zodpovednú funkciu už teda vykonáva 23 rokov. Túto prácu robí rád a dobre, dôkazom čoho je jeho opätovné zvolenie do tejto pozície. Zodpovedá za chod obce, počas jeho pôsobenia vo funkcii starostu sa uskutočnili rozsiahle investičné práce: výstavba vodovodu v Bindte, rekonštrukcie vodovodov a vodojemov v Roztokách, v dolnom Hnilčíku, v Zimnej doline a v časti Cechy. Postavili sa 3 bytovky pre rodiny s deťmi, ale aj starších ľudí. Postavilo sa aj nové multifunkčné ihrisko v dolnom Hnilčíku. Vyriešil sa odvoz komunálneho odpadu z obce, nová cesta cez našu obec či obnova odľahlejších obecných komunikácií (Bindt, Roztoky, Zimná dolina, Miestny hon), autobusové zastávky, ale aj mnohé iné zásluhy.

Vyzdvihnúť musím aj veľkú zásluhu a záujem na rozvoji a propagácii športu v obci. Vladimír Fabian pôsobil od roku 1995 ako predseda Telovýchovnej jednoty Baník Hnilčík. Jeho vášňou je ale hlavne príroda a poľovníctvo. Tu mi nedá nespomenúť verného priateľa pána starostu – jeho psa Jagara.

Vladimír Fabian je jednou z najvýznamnejších osobností našej obce. Nie je náhoda, že už viac ako 23 rokov mu prejavujú voliči svoju priazeň vo voľbách.

František Murgáč

Hasičské vozidlo od ministra Kaliňáka

Dňa 23. januára 2016 odovzdal Róbert Kaliňák, minister vnútra Slovenskej republiky, hasičské vozidlo a vozík s protipovodňovou technikou pre hasičský zbor v obci.

Pánovi ministrovi podal hlásenie, o pripravenosti obecného hasičského zboru na prevzatie hasičského vozidla, veliteľ Obecného HZ Hnilčík Miroslav Čarnický st. Následne pána ministra, ostatných hostí a spoluobčanov privítal starosta obce Vladimír Fabian a v krátkosti predstavil našu obec. Potom pán minister vo svojom príhovore pozdravil našich občanov, vysvetlil, čo ho viedlo k tomu, aby našej obci tento dar odovzdal. Veliteľovi obecného HZ odovzdal minister kľúče od vozidla a spolu s pánom starostom uviedli toto vozidlo do života. Symbolický krst šampanským vykonal veliteľ obecného HZ Miroslav Čarnický. Po odovzdaní sa porozprával s našimi občanmi.

Hasičské auto by malo slúžiť pri ochrane majetku, ale najmä pri záchrane a ohrození ľudských životov. Aj keď všetkých by potešilo viac, keby sme toto vozidlo mali iba na ukážku. V stálej pohotovosti, ale s čo najmenším počtom zásahov.

František Murgáč

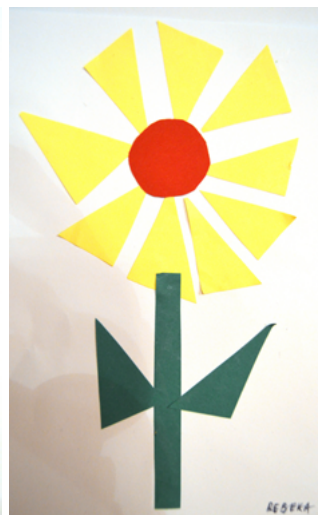

Foto: Lubomír Smorada

Výkresy našich škôlkarov

Som rád, že pani učiteľka Vierka Semanová mi poskytla zopár detských výkresov, ktoré vám aspoň takouto formou chcem ukázať. Môžete vidieť jeden veľký spoločný výtvar, ktorý kreslili deti tak, že obkolesili veľký výkres a každý prispel svojím umením k tvorbe spoločného obrazu. Ďalej zlatý dážď od Alexika a Rebecky, kvet od Lauriky a Rebecky a v neposlednom rade snežienky od Lauriky.

František Murgáč

Banské závodné budovy v Roztokách

Aj keď Roztoky boli starobyľou banskou oblasťou, stavby v tomto úzkom údolí boli prevažne len domčeky tunajších baníkov. Zmenu priniesla až druhá polovica 19. storočia a nástup nového majiteľa roztockých baní, a to Rakúsko – uhorskej vysokopečnej spoločnosti. Tá už v 70. rokoch 19. storočia investovala nemalú čiastku do modernizácie roztockých baní a stavby úzkokoľajnej železnice do Markušoviec. Okrem toho bolo potrebné vybudovať aj budovu banskej správy a byt pre riaditeľa závodu. Vznikla tak správna budova s charakteristickou vežičkou na streche, v ktorej je umiestnený zvon, ktorý slúžil ako klopáčka. Pre závodného riaditeľa bol postavený vo svahu pri Poľane zrubový dom. Keďže žiaden závod sa nezaobíde bez robotníkov, spoločnosť vybudovala aj kolóniu šiestich drevených dvojposchodových domov. Päť z týchto domov stálo v rade za sebou na svahu za správnou budovou a šiesty stál osamotený oproti neskoršiemu Kasínu.

Takto výhodne zmodernizovaný a jednotný baniský majetok bol predaný Vítkovickému banskému a hutnému ťažiarstvu a o osem rokov neskôr Hornoslíezskej spoločnosti. Tá začala s ťažbou a výstavbou nových závodných budov. Za najväčšiu stavbu, ktorú táto spoločnosť vybudovala, môžeme považovať roztocké Kasíno, čiže multifunkčný zábavný objekt, ktorý obsahoval krčmu, obchod, tanečnú sálu, kolkáreň a iné „dôležité“ služby. Keďže v doterajšom objekte banskej správy s klopáčkou bola zriadená závodná škola, bolo potrebné postaviť novú a modernejšiu budovu. Tou sa

štvrtý dom, ich má hnedé. Ostatné štyri závodné budovy (Kasíno, dom riaditeľa, budovy starej a novej správy) majú tiež okná vo svojej charakteristickej farbe. Kasíno ich má sýtozelené, dom riaditeľa závodu má okná výrazné červené, budova novej banskej správy má svetlomodré okná a budova bývalej školy s klopáčkou mala pred prestavbou okná hnedé (po prestavbe bola farba zachovaná). Vidíme tu zvláštne prepojenia každého domu kolónie s nejakou zo závodných budov. Či ide o zámernú zhodu farieb, alebo aký význam v sebe ukrývajú, nevieme. Každopádne je to zaujímavá a netradičná skutočnosť.

Dnešný stav budov roztockého banského závodu je vcelku uspokojivý. Výnimku tvoria dve chátrajúce stavby, ktoré narušajú krásnu idylku ostatných stavieb. Prvou z nich je Kasíno, ktoré je už vyše sedem rokov opustené. Jeho drevená časť sa začiatkom roku 2013 pod náporom veľkej masy snehu prepadla a vzala so sebou aj čelnú stenu prístavby. Našťastie, cennejšia murovaná dvojpodlažná časť, zostala stáť. Druhou stavbou je opustený prvý dom banskej kolónie, ktorý má navyše odstránené charakteristické drevené verandy po bokoch.

Ostatné závodné budovy sú v dobrom stave. Zo závodných budov sa najviac svojmu pôvodnému stavu podobá citlivo opravený dom banského riaditeľa, ktorý tvorí ozdobu miestnej časti Poľana – Roztoky a aj celej obce. Budova novej správy už javí známky chátrania, ale aj tak je ešte v dobrom stave. Výmena historických okien za plastové sa však citeľne podpisuje na historickej hodnote budovy. Budova školy s klopáčkou na streche prestavbou a prístavbami síce stratila podstatnú časť svojej architektúry, avšak dnes je vďaka obnove jednou z najkrajších stavieb Roztok a tvorí jej nezameniteľnú tvár. Všetky ostatné domy banskej kolónie tvoria krásny komplex tohto krásneho kúta Hnilčíka. Verím, že aj chátrajúce stavby dostanú svojho záchrancu a pridajú k sa k romantickému koloritu Roztok.

Nabudúce: Banská lanovka Šafárka – Nová štôlna

Autor: Lukáš Patera

stala stavba pri ceste na Poľanu, ktorá má typický murovaný spodok a drevené poschodie. Výhodou novej správnej budovy bola aj menšia vzdialenosť od domu riaditeľa, ktorý stojí prakticky na svahu nad ňou.

Aj keď sa to na prvý pohľad nezdá, vo všetkých týchto stavbách je ukrytá tajomná symbolika farby okenných rámov. Ak sa lepšie zapozeralme na farby okien všetkých štyroch drevených domov banskej kolónie, zistíme, že každý má inú farbu. Najnižší (prvý) dom má svetlomodré okná, druhý dom má zelené, tretí červené a najvyššie položený,

Hnilčicke anály 6

Zlatá éra medenorudného baníctva – 18. storočie

Smerovanie a prosperitu baníctva ovplyvňujú geopolitické udalosti a stupeň civilizačného vývoja. Viac ako mocenské boje a vojny prospievajú baníctvu doby mieru a hospodárskej stability, kedy sa rozvíja tovarová výroba a obchod. Baníctvo dodáva ostatným výrobným sféram potrebné suroviny a prosperie, ak je o ne záujem.

Po nepokojnom 16. a 17. storočí, najmä po porážke Osmanskej ríše v Uhorsku, po poslednej revolte uhorských šľachticov vedenej Františkom Rákocim II., či po upokojení náboženských nepokojov vplyvom reformácie a antireformácie a po obnove Rakúsko-uhorskej monarchie, nastali časy mieru a reforiem, ktoré zavádzal viedenský dvor v snahe zriadiť vyspelejšie formy spravovania štátu.

V oblasti zahraničného obchodu sa zaviedol štátny monopol na predaj v Európe veľmi žiadanej medi, čo prospievalo štátnej pokladni. Viedeň zriadila v zanedbanom Smolníku štátny (erárny) mediarsky banícko-hutnícky podnik, ktorý na základe nových banských zákonov bol poverený nakupovať produkciu medenej rudy a zhutňovať ju na meď, predávanú štátnymi úradníkmi na európske trhy. Spiš sa vďaka tomuto zásahu stal jedným z najvýznamnejších svetových producentov tejto suroviny. Na druhej strane stáli súkromní majitelia baní (ťažiar), povinní predávať (dobovým výrazom zamieňať) svoju rudu v Smolníku, v Starej Vode, či v Stratenej.

Stretlo sa to s nepochopením a odporom, no nový systém nakoniec vyústil do prosperujúceho podnikania, prospešného obidvom stranám.

Archívy nám zachovali početné záznamy o tom, že hnilčicke bane produkovali a predávali medenú rudu v značných množstvách. Napríklad z rokov **1749 – 1764** odpredali rudu vydobytú v baniach Veľkého Bindtu v množstve 5 273 viedenských centov, čo bolo v prepočte asi 295 ton. V zámennej knihe erárnej hutí v Starej vode sa často stretávame so záznamami o predaji medi z baní v Bindte, pričom meď obsahovala aj striebro. Množstvo zamenenej medi ťažiarstva Ján na Grétli a ťažiarstva Predný Glänzen činilo v rokoch **1756 – 1765** až 2 966 viedenských centov, čiže 166 ton. O podnikaní v bani Gezwäng na medenorudnej rovnomennej žile sú záznamy z rokov **1753 – 1765**, kedy tunajší ťažiar veľmi významným spôsobom zamieňali medenú rudu v erárnych hutách. Ťažiarstvo Gezwäng vtedy zamenilo 9 271 viedenských centov (518 ton) medenej rudy.

Hnilčicke baníctvo však prosperovalo už od začiatku 18. storočia. V roku **1712** novoveskí ťažiar prenikali na mariášiovské územie v Dolnom Hnilčíku a v Bindte, kde boli bohatšie a menej vyčerpané ložiská a kam nemal dosah správca Poľsku zálohovanej novoveskej enklávy. Uvádza sa najmä chotár Tepličky, do ktorého patrili aj bane na Bindte a v Sonntagsgrunde. Mimo inými je spomínaný ťažiar Petrovický, ktorý (cit.) „*zanechal novoveské bane a investoval 10 000 florénov do baní na území Máriašiovcov*“. Ako dokladá zápis banského odborníka Antona Rolla pre Spišskú Kapitulú z 24. marca **1729**, aj vtedy novoveskí ťažiar ťažili medenú rudu v Bindte. Pôsobili tu novovešťania Gašpar Szontágh, Ľudovít Grünblatt a Maršalko. V chotári Tepličky (v Bindte) mali títo ťažiar aj dve hutí na spracovanie vyťaženej rudy. V roku **1747** na Grétli sa dobývalo zo štôlní Anton, Leopold a Ján (Johanni).

V roku **1748** vzniklo Združenie hornouhorských banských ťažiarov („*Oberungarische Waldbürgerschaft*“). Tento spolok mal za úlohu chrániť záujmy súkromných banských ťažiarov v opozícii voči úradníkom štátnej správy v Smolníku či vo Viedni. Z Iglova vstúpili doň iba ťažiar Grünblatt, Szontágh a Jony so svojimi baňami, ktoré vlastnili mimo

mestského územia. Ostatní novoveskí ťažiar nevstúpili, boli viazaní povinnosťami voči poľskému, stále pretrvávajúcemu zálohu. V roku **1765** sa ako pozoruhodná uvádza baňa Greinen Stollweg (Štolvek), ktorá bola preslávená produkciou najjemnejšej medi.

Dňa 26. februára **1766** valné zhromaždenie novoveských ťažiarov odsúhlasilo vstup do zväzku Združenia

hornouhorských mešťanov. Veľká časť z nich vlastnila bane v Hornom Hnilčíku. V novoveskom priestore dobývalo 16 baní, z nich na Hnilčíku to boli baňa na Glänzene (vlastnili ju ťažiar Jóny, Suľovský, Grünblatt, Pongrácz, Glacinger, Ujházy, Berzeviczy), baňa Rinnergang (vlastníci Grünblatt, Glacinger, Ujházy, Meerwaldt, Žitkovský), baňa Grétla (Schneider, Jóny, Elstermann, Grünblatt, Suľovský, Meerwaldt, Žitkovič, Szontágh, Pongracz, Berzeviczy, Izdenczy), baňa svätého Michala na Štolveku (Stahlweg – ťažiar Grünblatt, Korabinský), bane na Borovniaku v Roztokách (Rheinländer, Szontágh, Majerčík resp. Mariančík, Máriamüntz).

V druhej polovici 18. storočia teda hnilčicka meď prenikla cez erárny výkup na európske trhy. Stali sme sa súčasťou veľkého, temer storočného dobrodružstva spišskej medi ako svetovej komodity.

Marián Jančura

Dopravné nehody v Hnilčíku [1]

Na hnilčíckych cestách sa udiali rozličné automobilové nehody a niektoré z nich mali aj veľmi tragické následky. V minulom Spravodaji sme opísali jednu z automobilových nehôd v Dolnom Hnilčíku z roku 1932, teraz sa pozrieme na jednu z dvoch trocha nevšedných tragédií na začiatku druhej svetovej vojny.

Dňa 10. júla 1939 vo večerných hodinách končila na bani Grétla zmena dvom baníkom a kamarátom – Karolovi Z. (27) a Adolfovi K. (31) z Nálepkova. Keď zmena „padla“, obaja sa vybrali na bicykli cez Hnilčík do známeho hostinca u Servátka na Chotári. Obaja si dali po pive, likéri a klobásu a neskoro večer sa vybrali domov. Znova použili bicykel Karola Z. tak, že Karol Z. sedel na ňom a riadil ho a jeho spolujazdec Adolf K. sedel na rúre a v ruke držal banicku karbidku, čím si svietili na cestu. Spolu sa tak spustili dole Hnilčíkom a cesta im pokojne ubiehala. Veľkou rýchlosťou prešli celý Hnilčík a medzi Hnilčíkom a Nálepkovom pod Čiernohorskými kúpeľami im už dochádzal karbid v karbidke, ktorá svietila veľmi slabo. Keď už boli skoro pri prvých domoch Nálepkova, v pravotočivej zákrute sa ich bicykel dostal na ľavú stranu cesty. Vtom sa z tmy vynoril chodec Karol M. (67) a ich bicykel smeroval priamo na neho. Adolf K. na bicykli stihol skríknúť „Aha!“, ale to už ich bicykel vrazil do chodca, ktorý tvrdo dopadol na cestu. Karbidka zhasla a okolie sa ponorilo do tmy. Bolo 23:45 večer.

Karol K. stál obkročmo na spadnutým bicyklom a Adolf K. preletel cez riadidlá a spadol ku Karolovi M., ktorý ležal nehybne na zemi. Obaja sa zľakli, lebo dotýčný na zemi sa nehýbal. Keď sa bližšie pozreli do tváre zrazeného chodca, spoznali v ňom otca dvoch synov, ktorí boli známymi výtržníkmi a násilníkmi. Obaja vstali, zobrali bicykel a peši sa dostali domov. O 23:50 hod. prechádzalo touto cestou auto, ktorého posádka spozorovala na zemi ležať nehybné telo. Karol M. utrpel roztrieštenie spodiny lebečnej a na mieste zomrel. K nálezu bola privolaná četnícka hliadka z Nálepkova, ktorá miesto činu a telo zdokumentovala a fotografovala. Na druhý deň sa obaja cyklisti stretli a dohodli sa, že o prípade nebudú nikoho informovať, pretože medzitým sa už o smrti svojho otca dozvedeli obaja násilníci a otvorene sa vyhrážali neznámym vinníkom, že ich zabijú. V obavách o svoj život sa však neskôr prihlásili četníkom.

Vyšetrovaním prípadu sa dospelo k zisteniu, že nebohý Karol M. v ten večer popíjal veľké množstvo alkoholu v hostinci u Jeleňa a neskôr ho videli, ako leží opitý na zemi pred týmto hostincem. Okoloidúci strážnik Róbert B. mu pomohol vstať na nohy a odprevadil ho na vyšný koniec Nálepkova, neďaleko miesta, kde býval. O pol hodiny neskôr bol Karol M. spozorovaný cestujúcimi autobusu, ako sedí v priekope pri ceste. Zrejme o nejaký čas neskôr vstal a vydal sa po ceste smerom do Hnilčíka – v ústrety dvom cyklistom...

Obaja vinníci nehody boli vzatí do predbežnej väzby, no zakrátko boli až do súdu prepustení na slobodu, keďže neboli nebezpeční a priznali sa. Súd v roku 1940 oboch cyklistov uznal vinnými z prečinu neúmyselného zabitia z nedbanlivosti a Karol Z. dostal 3 týždne väzenia a Adolf K. 2 týždne väzenia, obaja nepodmienečne.

Zdroj: ŠAPO, SpA-L, KS-L 378

Lukáš Patera

Touto cestou sa chcem poďakovať obecnému úradu (Vladovi Fabianovi a zastupiteľstvu) za darčekový kôš, ktorý mi bol doručený domov pri príležitosti mojich 75. narodenín. Veľmi ma to potešilo, hlavne to, že ste nestratili úctu ku skôr narodeným občanom. Ďakujem B. Fehérovej a L. Kačírovi za pekné a úprimné blahoželanie. Ja si veľmi želim pre vás všetkých, aby táto dobrosrdečnosť a úcta spojená s úsmevom a pekným slovom ostala vo vás naďalej, lebo sú to krásne vlastnosti, ktoré každý človek nemôže mať. Bohužiaľ, vieme už všetci o čase, ktorý je neúprosný, rýchlo nám počíta rôčky a ani sa nenazdáme a budeme tam, kde by sme nechceli byť.

Ešte raz úprimná vďaka všetkým!

Keďže posedenie s rodinou som mala v Motoreste pod Krížom prvýkrát, bola som milo prekvapená útulným prostredím, peknou výzdobou a milým prístupom V. Novotu a jeho manželky. Podávané jedlá, samozrejme, všetkým chutili, lebo boli výborné. Dúfam, že tento motorest vyhovuje všetkým, čo usporiadali alebo budú usporiadávať nejaké podujatia. Spokojní sme boli aj my, a preto vám patrí slovíčko **ĎAKUJEM!**

Cecília Fabinyová

Modlitba (prosba)

*Tu vôkol, čo sa dívaš,
čo posiate jarným kvetom,
to dedove nám zanechali,
to patrí nám, nám slovenským deťom.*

*Tie vysoké bralá zasnežené,
pod nimi príroda ako háj,
pýchou nás tu rodákov,
prekrásny Slovenský raj.*

*Nám žiť tu súdené,
na tom kúsku zeme,
máme hory, lúky, role,
to nám bolo dané z Božej vôle.*

*Nažijajme spolu sverne,
nech sa nám nemáľi,
tu nám naša príroda
dáva svoje dary.*

*Tu nech nám šťastie klíči,
prosme Boha zdravia a v žití,
nezávidíme vtáčim letom
a bude dobre tu nám, nám slovenským deťom.*

Cecília Fabinyová

Stolnotenisový turnaj

29. decembra 2016 sa uskutočnil v Motoreste pod krížom ďalší ročník stolnotenisového turnaja. Keďže záujem stretnúť sa s dobrou partiou a pritom si ešte trochu aj zašportovať bol veľký, pripravené boli až 3 pinpongové stoly. Celkovo sa do turnaja prihlásilo 18 mužov, 7 žien a 5 veteránov. Hralo sa systémom každý s každým, iba kategória mužov bola rozdelená na tri skupiny. Vlasto Novotta mal akciu veľmi dobre zorganizovanú, všetci hráči si atmosféru pochvaľovali. Dúfam, že sa takto stretneme aj o rok.

František Murgáč

ŽENY (spolu 7)	
1. miesto	Lenka Kačírová
2. miesto	Jarka Chmárová
3. miesto	Iveta Vellii
VETERÁNI (spolu 5)	
1. miesto	Dušan Grec
2. miesto	Peter Žifčák
3. miesto	Karol Bočkay
MUŽI (spolu 18)	
1. miesto	Majo Regec
2. miesto	Vlasto Novotta
3. miesto	Dudo Štullér
semif.	František Murgáč
semif.	Vinco Bukšar
semif.	Jožko Matúš

OŠK Baník Hnilčík

Prípravné zápasy futbalistov na jarnú časť

Prípravu zvolil tréner František Fabian veľmi aktívnu – každý piatok tréning v telocvični v Smižanoch a množstvo priateľských stretnutí. Mužstvá ako Odorín, Poráč, či Bystrany hrajú o jednu súťaž vyššie. Nálepko dokonca hrá o 2 ligy vyššie ako futbalisti Hnilčíka. Pripomínam, že futbalisti sú po jeseni na druhom mieste so stratou 1 bodu na lídra z Iľasoviec. Tím sa posilnil o brankára Mareka Graffyho, spravili sme starším aj hráča Dávida Pateru, ktorý tak môže hrať za mužov. V príprave sa podarilo streliť Dávidovi už 2 góly. Prvé kolo má Hnilčík voľno, predstaví sa až 17. 4. na trávniku v Rudňanoch. Po ňom bude nasledovať séria troch domácich zápasov. Detailnejší rozpis bol uvedený v poslednom čísle obecného spravodaja.

Prípravné zápasy:

23. 1. Odorín – Hnilčík 0:3 (umelá tráva SNV) G: Bottcher 2x, Vikartovský

7. 2. Poráč – Hnilčík 1:3 (umelá tráva SNV) G: Bottcher, Patera, Štullér

21. 2. Bystrany – Hnilčík 1:5 (umelá tráva SNV) G: Štullér 2x, Patera, Varga

27. 2. Nálepko – Hnilčík 8:1 G: Čarnický

5. 3. SNV dorast – Hnilčík 6:2 G: Čarnický 2x

12. 3. Sp. Tomášovce – Hnilčík 3:5 G: Štrauch 2x, Vikartovský, Šimko, Matiašovský

20. 3. Nálepko – Hnilčík o 15:00

František Murgáč

.....

Zopár obrázkov vám prinášame aj z lyžiarskeho strediska SCM Mráznica. Zima im veľmi nepriala a snehové podmienky neboli ideálne, ale ľudia okolo ski – centra sa snažili pripraviť pre lyžiarov čo najlepšie podmienky. Lyžiarska sezóna oficiálne začala 7. januára 2016. Veľa škôl (Prešov, Rožňava, Medzev, Košice, Miskolc a iné) využilo aj možnosť na lyžiarsky výcvik práve u nás na Hnilčíku. 23. januára pripravili na Mráznici fašiangovú akciu sprevádzanú hudbou.

František Murgáč

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

ŽIVOTNÉ JUBILEÁ OSLÁVILI

Irena Fabíniová – 80 r.
Božena Sýkorová – 75 r.
Anna Dimitrová – 90 r.
Cecília Fabinyová – 75 r.

NARODILI SA

Šimonko Bosák
 – 24. 12. 2015

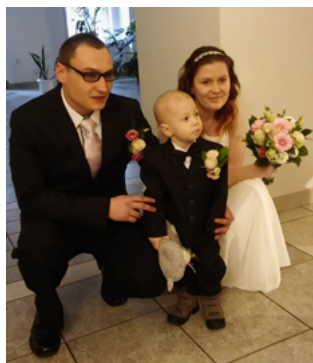
Emma Čontofalská
 – 19. 11. 2015

MANŽELSTVO UZAVRELI

12. marca 2016

Tomáš Kollár
a Petra Majkuthová,
 prajeme im veľa lásky, zdravia
 a šťastia na ich spoločnej ceste
 životom.

OPUSTILI NÁS

Matilda Murgáčová *20. 12. 1926 – †12. 2. 2016
Mária Servátková *12. 8. 1930 – †20. 1. 2016
 Česť ich pamiatke!

Pripravil: František Murgáč

Futbalisti Hnilčíka si na spustenie programu naplánovali počas zrušeného tréningu v januári turnaj v biliarde. V tejto tradícii chcú pokračovať a zhodli sa na tom, že toto bol nultý ročník. Víťazom turnaja sa stal **Janík Raczek**, druhý skončil **Martin Fabian**, 3. miesto obsadil **Slavomír Štrauch**.

40. ročník silvestrovského výstupu na Veľkú Knolu,

ktorého účastníkmi boli aj obyvatelia Hnilčíka.

Foto: Miloš Greisel

Nočný pohľad na Hnilčík – Zimnú dolinu

Foto: Martin Votruba.

Plnofarebnú verziu občasnika si môžete pozrieť aj na internetových stránkach obce <http://www.obcehnlick.sk/-obecny-spravodaj>

VEĽKONOČNÁ DISKOTÉKA

MOTOREST POD KRÍŽOM

27. marec 2016 od 20⁰⁰ hod.

DJ MESHKO

Vstupné: 2 €

OBECNÝ SPRAVODAJ - Informačný spravodaj obce Hnilčík 3/2015 • vydavateľ: Lucian Cmorej - ABC studio, Kocelova 27, Spišská Nová Ves, IČO: 33052000, periodicitu: štvrťročník počet výtlačkov: 250 • dátum vydania: marec 2016 • EV 5140/15 • redakčná rada: František Murgáč, Milan Majerčák, Dominika Novotťová ďalší členovia: Katarína Kleinová, Lenka Kačirová, Stanislava Kollárová • grafická úprava, sadzba a tlač: ABC studio, Lucian Cmorej, Spišská Nová Ves

Najbližšia uzávierka spravodaja bude 10. júna 2016. Vaše komentáre, nápady a príspevky môžete poslať na e-mail: hnilcik.spravodaj@gmail.com

ISSN 1339-8938

9 771339 893007